

פסקים מרב שלמה זלמן אויערבאך - שיעור 882

I. בעניני תפילין מספר חכו ממתקים

- (א) מי שנוגע בחלק המכוסה ביד מן הפרק ולמעלה בשעת הנחת תפילין אינו צריך נטילת ידיים כיון דאין זה נקרא מקומות המכוסים שהרי דרכו לגלות זאת בשעת הנחת תפילין (שם דף ע"ט)
- (ב) רק לאחר שרבינו הניח התפילין היה שם את המכסה על תפילין של יד השומר על הריבוע משום שיש אומרים שאסור שיהיה שום דבר החוצץ או כתוספת על התפילין ויש מתירים אם הוא מנוקב באמצע אמנם החזו"א נהג כהגרשז"א (ספר חכו ממתקים דף ע"כ)
- (ג) יותר כבוד הוא כאשר אחר הנחת תפילין מפשילים השרוול (sleeve) חזרה על היד אף כי אין זה חובה ויש מקילים ואפשר משום שאם יפשילו השרוול הידוק התפילין עשו להתרופף והבית עלול לסטות ממקומו (שם דף ע"ג)

II. בעניני תפילה

- (א) זמן תפילה הוא רבע שעה קודם זמנה כמו אם היתה לנו כעת פגישה עם הנשיא של ארצות הברית על אחת כמה וכמה הפגישה שיש לנו עם מלך מלכי המלכים
- (ב) העיקר הוא פירוש המילות כעומד לפני המלך וכל תפלתו היתה מתוך הסידור
- (ג) צריך להתפלל בהנץ שאז עיקר זמן תפילה ואם בדעתו ללמוד בזמן הנץ נהגו להקל
- (ד) מותר לומר צפרא טבא או בוקר טוב או א גוט מארגאן (שם דף ע"ז) וע"ע במ"ב (פ"ט - ט"ו-ט"ז)
- (ה) ברכת השחר שהן על צרכי האדם אפשר לשבת בהן ודלא כהמקור חיים דראוי שהקהל יעמדו בשעה שהש"ץ אומר ברכות השחר אמנם ברכות המצוות כמו ברכות התורה צריך לעמוד ואילו בברכות השבח כמו בברקים וברעמים אפשר לשבת (שם דף ע"ח)
- (ו) תפילת ותיקין עדיפה על פני התפילה בישיבה
- (ז) כל הקובע מקום לתפילתו אין פירושו להתפלל את כל שלושת התפילות במקום אחד אלא הקביעות צריכה להיות דוקא לגבי אותה תפילה
- (ח) הגרשז"א הקפיד ליטול ידיים בכלי לפני כל תפילה ותפילה אבל אין כל כך קפידא על זה (שם דף ע"ג)
- (ט) לגבי תפילה בגארטיל אמר שמספיק שהוא לבוש מכנסיים וחגור בחגורה דהוי הפסק בין לבו לערוה (שם)
- (י) לא הקפיד להתפלל עם נרתיק ניילון על המגבעת
- (יא) לאחר שהתעטף בטליתו היה רבינו תוחב את הציצית באכנטו שתאחזנה שם ולכל תגרונה על הקרקע ותבואנה לידי ביזוי
- (יב) היוצא כדי להניח תפילין לא הפסיד זכותו מעשרה ראשונים
- (יג) נתינת צדקה באמצע התפילה בקריאת שמע אסור אבל בשאר מקומות מותר מ"מ כדאי להכין את כסף הצדקה מראש כדי שלא יופרע מתפילתו
- (יד) מה ידלג ברכות השחר או פסוקי דזמרה ברכות השחר צריך לברכן לפני התפילה ועל כן ידלג פסוקי דזמרה ומה שדילג ישלים כמובן אחר התפילה
- (טו) אפשר להפסיק באמירת אמן יהא שמיה רבא באמצע אשרי אפילו שפסוקי אשרי מסודרים לפי סדר הא"ב אולם כאשר מתפללים בכוונה אין חייבים לשמוע את הש"ץ וכן באמצע

ישתבח בין בט"ו שבחים שרי לענות

(טז) עמידת הקהל בקדיש אם זה לפני תפילה הנאמרת בעמידה כמו ברכו (של מעריב) שמונה עשרה, עלינו או לאחר תפילה שצריך לעמוד כגון תחנון או עלינו אזי צריך לעמוד בו עיין במ"ב (ל"ו - ח)

(יז) בפסוק ראשון של קריאת שמע היה מכסה עיניו בידו על המשקפיים ולא הסר המשקפיים

(יח) המאריך בתפילתו אין רשאי להתחיל שמונה עשרה קודם הש"ץ אף אם על ידי כך יפסיד קדושה ועניית אמן ויש חולקין עליו (שם דף ש"ה) ואבאר

(יט) אדם שמתחיל תפילת שמונה עשרה יחד עם הש"ץ ואומר עמו מילה במילה נחשב תפילה בציבור ודלא כהאג"מ

(כ) לגבי סיום ברכת גאל ישראל בשחרית דעתו ומנהגו של הגרשז"א שהש"ץ יסיים בקול רם יחד עם הציבור ותמיד היה מספר שהגרי"א העניקין תבע לבטל המנהג שמסיימים בלחש והרעיש על זה מאד

(כא) היה מוכיח את תלמידיו ואומר להם "בסך יש שמונה עשרה ברכות מדוע שלא תקדישו לקב"ה דקה אחת עבור כל ברכה"

(כב) הוא האריך בתפילתו כדי לכוין את פירוש המילים וזה בישיבה אך לא בבית הכנסת דבעלי הבתים נחפזים לעבודתם וגם כשהוא יורד לפני התיבה דאין לו רשות להטריח את הקהל

(כג) מי שאינו יכול לכוין כראוי בשמונה עשרה העיקר שתכוין בברכת אבות ובמודים ואבאר

(כד) לא הכה על חזהו בברכת סלח לנו ביום שאין אומרים תחנון (שם דף ש"ה)

(כה) לעת זקנה היה יושב בחזרת הש"ץ אבל אם מי שהוא היה עומד בתפילה בתוך ד' אמותיו נמנע מלישב אף על חולשתו

(כו) אסור להשלים פסוקי דזמרה בשעת חזרת הש"ץ שהדיבור בשעת חזרת הש"ץ הוא מכשול גדול ולכך רצה הרמב"ם לבטל את חזרת הש"ץ וגער על מי שלמד בשעת חזרת הש"ץ

(כז) אחד שעובר ליד בית הכנסת ושומע קדיש או קדושה וזמנו דחוף אין עליו תובה לחכות ולענות אבל יש לו מצוה גדולה כשעונה (ל"ה - כ)

(כח) בקדושה שהוא רגיל לומר נקדש והציבור נקדישך כיון שעיקרו הוא קדוש קדוש אין הבדל בזה בין הנוסחאות ויתפלל כמנהגו ולא ישנה

(כט) הש"ץ בהגיעו למודים בחזרת הש"ץ צריך לומר מודים אנחנו לך וממתין עד שהציבור יסיים לומר את כל מודים דרבנן ורק אז היה ממשיך לומר בקול רגיל "שאתה הוא"

III. מי שצריך להיות במקום עבודתם בשעות המוקדמות של בוקר קודם עלות השחר

עיין באג"מ (ב - י) למי שאי אפשר להניח תפילין בכל יום יש להתירו להניח התפילין קודם עמוד השחר (ש"ע ל - ג) וגם יכול לברך קודם עלות השחר אם א"א שיברך אח"כ דיש מתירין לברך באופן זה ואין לחייבו להפסיד עבודתו שהיא הפסד יותר מחומש בשביל מצות עשה אך ת"ח יותר טוב שיניח בלא ברכה שספק ברכות להקל אמנם האג"מ (ד - ו) כתב דאין מברכים על הטלית עד 35 או 40 דקות לפני הנץ שזה זמן משיכיר ועיין במ"ב (י"ח - ט - ו) דהמיקל בשעהד"ח לברך מעלות השחר אין גוערים בו ולכאורה אם אפשר יתחילו בפרשת העקידה 90 דקות לפני הנץ באופן שיתחילו ברוך שאמר רק אחר שיגיע זמן של 72 דקות לפני הנץ שהוא זמן עלות השחר ולהניח טלית ותפילין אחר ברכת ישתבח ובלוח שלנו כתב שצריך להשהות עד 55 דקות קודם הנץ לטלית ותפילין ודלא כהאג"מ ה"ל